

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 210/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d), čl. 7 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Tk 1/2018 a jeho rozsudkom z 28. augusta 2018 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 97/2018 a jeho rozsudkom zo 4. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d), čl. 7 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Tk 1/2018 a jeho rozsudkom z 28. augusta 2018 a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 97/2018 a jeho rozsudkom zo 4. decembra 2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 36 Tk 1/2018 z 28. augusta 2018 uznaný vinným zo spáchania trestného činu vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „skorší Trestný zákon“) a trestného činu vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 a 2 písm. c) a f) skoršieho Trestného zákona. Za to bol odsúdený podľa § 219 ods. 2, § 40 ods. 1 a § 35 ods. 1 skoršieho Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov. Podľa § 39a ods. 2 písm. c) skoršieho Trestného zákona okresný súd obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do III. nápravno výchovnej skupiny. Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) okresný súd uložil sťažovateľovi ochranný dohľad na 3 roky a podľa § 77 ods. 1 písm. b) Trestného zákona mu uložil povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody raz za tri mesiace osobne sa hlásiť u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho pobytu. Podľa § 288 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odkázal poškodenú s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

3. Na základe odvolania podaného príslušným prokurátorom krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 To 97/2018 zo 4. decembra 2018 podľa § 321 ods. 1 písm. e) a ods. 2 Trestného poriadku zrušil výroky rozsudku okresného súdu, ktorými bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody s jeho zaradením na výkon tohto trestu do III. nápravno výchovnej skupiny a uložený ochranný dohľad, a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku pri nezmenenom výroku rozsudku okresného súdu o vine (a škode) sťažovateľa odsúdil podľa § 219 ods. 2,

§ 40 ods. 1 a § 35 ods. 1 skoršieho Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon podľa § 39a ods. 2 písm. c) skoršieho Trestného zákona do III. nápravno výchovnej skupiny a podľa § 78 ods. 1 Trestného zákona krajský súd uložil sťažovateľovi ochranný dohľad na 3 roky s povinnosťou podľa § 77 ods. 1 písm. b) Trestného zákona.

4. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd tým, že mu uložil ochranný dohľad podľa „nového“ Trestného zákona, ktorý nebol účinný v čase spáchania skutku, sa dopustil zásahu do jeho základných práv, keďže *„ide o sprísnenie trestu odňatia slobody o ďalšie tri roky ochranného dohľadu podľa novšieho zákona. Okrem toho, že by... mal strpieť inak obťažujúcu podmienku, zároveň“* to sťažovateľa *„obmedzuje na iných právach ako sú sloboda pobytu, pohybu a i., keďže pravidelné hlásenia pri dohľade sú viazané na určitý čas a určité miesto, kde je“* jeho *„prítomnosť nutná“*. Sťažovateľ jemu uložený ochranný dohľad jednoznačne považuje za sankciu, ktorá rozhodne nie je pre neho priaznivejšia, aby sa na danú trestnú vec uplatnil neskorší Trestný zákon. Je presvedčený, že ide o nepripustné retroaktívne sprísnenie sankcie.

5. Uložením ochranného dohľadu sa sťažovateľ cíti byť diskriminovaný, keďže v tejto trestnej veci boli odsúdené aj ďalšie osoby, ktorým však ochranný dohľad uložený nebol.

6. Za zásah do základného práva na verejné prerokovanie veci sťažovateľ považuje to, že v jeho prípade okresný súd vykonával hlavné pojednávanie bez prítomnosti verejnosti. Tvrdí, že porušenie *„tejto ústavnej zásady spravodlivého procesu otvorilo cestu súdu konať nátlakovo, abúzne a arbitrárne aj v ďalších otázkach čo do spravodlivého procesu“*.

7. V ďalšom sťažovateľ opísal zlé zaobchádzanie s jeho osobou pri jeho zadržení policiou v súvislosti s touto trestnou vecou 17. mája 2017 s následkom rôznych zranení. Taktiež tvrdí, že ku skutku sa pred okresným súdom priznal formou vyhlásenia viny iba pod nátlakom, z donútenia, keďže údajne *„dostal... na výber z dvoch možností. Alebo sa*

priznám a súd ma potrestá pod dolnú hranicu vo výmere 8 rokov, alebo budem potrestaný vo výmere 15 rokov odňatia slobody.“.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 1 To/97/2018-4071 zo 4. 12. 2018 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 36 Tk/1/2018-4082 z 28. 8. 2018 ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo boli porušené práva [REDAKOVANÉ] v ustanoveniach čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 6 Ústavy SR a čl. 3, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d), čl. 7 ods. 1, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 1 To/97/2018-4071 zo 4. 12. 2018 a rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 36 Tk/1/2018-4082 z 28. 8. 2018 sa rušia.

Okresnému súdu Žilina sa prikazuje vec znovu prejednať v celom rozsahu.“

9. Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom s odôvodnením nedostatku finančných prostriedkov vzhľadom na to, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh požadovaného výroku rozhodnutia. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha

v petite svojej ústavnej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv a iba v súvislosti s tými rozhodnutiami orgánov verejnej moci, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ dožaduje v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite ústavnej sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných práv, inými orgánmi verejnej moci, ktoré sťažovateľ uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu (zlé zaobchádzanie políciou pri zadržaní) je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval za predmet sťažnosti namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 ústavy a práv zaručených v čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d), čl. 7 ods. 1 a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Tk 1/2018 a jeho rozsudkom z 28. augusta 2018 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 97/2018 a jeho rozsudkom zo 4. decembra 2018, ku ktorému malo dôjsť nesprávnym retroaktívnym použitím Trestného zákona pri ukladaní ochranného dohľadu sťažovateľovi; jeho diskrimináciou oproti iným osobám odsúdeným v tejto trestnej veci, ktorým ochranný dohľad nebol uložený; ďalej tým, že v hlavné pojednávanie sa nevykonávalo pred okresným súdom verejne; a napokon aj donútením k priznaniu sa pred súdom prvého stupňa.

17. Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

18. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 50 ods. 6 ústavy trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

21. Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

23. Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:...

d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;...

24. Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

25. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa,

farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Tk 1/2018 a jeho rozsudkom z 28. augusta 2018

26. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd porušil jeho základné práva predovšetkým tým, že hlavné pojednávanie v jeho trestnej veci vykonal bez prítomnosti verejnosti, ako aj tým, že v konaní pred okresným súdom bol k priznaniu donútený pod nátlakom.

27. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity („...*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“), ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať ústavnou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

28. Podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie.

29. Podľa § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozsudok môže odvolaním napadnúť obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho

priamo týka, okrem výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie, že je vinný, alebo vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe.

30. Podľa § 307 ods. 2 Trestného poriadku osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

31. Podľa § 311 ods. 1 Trestného poriadku v písomne podanom odvolaní treba uviesť, proti ktorým výrokom odvolanie smeruje, a či smeruje aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo.

32. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

33. Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,

- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,

- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,

- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo

f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

34. Ako z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, sťažovateľ mal k dispozícii proti rozsudku súdu prvého stupňa sp. zn. 36 Tk 1/2018 z 28. augusta 2018, ale aj proti postupu okresného súdu, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, riadny opravný prostriedok – odvolanie. Vzhľadom na právomoc krajského súdu posúdiť správnosť a zákonnosť postupu prvostupňového súdu a jeho rozhodnutia a tým poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho základným právam v prípade zistenia, že došlo k ich porušeniu, je právomoc ústavného súdu preskúmavať prvostupňové rozhodnutie (a postup jemu predchádzajúci) vylúčená. Preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

35. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že z prílohy ústavnej sťažnosti, a to napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 To 97/2018 zo 4. decembra 2018 vyplýva, že sťažovateľ po tom, ako 10. septembra 2018 podal proti rozhodnutiu okresného súdu odvolanie (proti výroku o treste), následne ho 28. novembra 2018 vzal späť. Nevyužil teda príležitosť domáhať sa adekvátnej nápravy prostredníctvom právneho prostriedku, ktorý mu zákon (Trestný poriadok) poskytoval na ochranu jemu priznaných základných práv a takýmto svojim správaním zamedzil odvolaciemu súdu zhojiť prípadný neprípustný zásah do týchto práv zo strany súdu prvého stupňa.

36. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

37. Vzhľadom na nevyužitie riadneho opravného prostriedku sťažovateľom proti rozsudku okresného súdu z 28. augusta 2018 sa teda ústavná sťažnosť v tejto časti zároveň javí aj ako neprípustná, a z tohto dôvodu ju bolo možné podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona

o ústavnom súde v spojení s ustanovením § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde takisto odmietnuť.

38. Navyše, z ústavnej sťažnosti ani z napadnutého rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 1 To 97/2018 zo 4. decembra 2018 nevyplýva, že by sťažovateľ argumentáciu proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu predostretú ústavnému súdu uplatnil pred odvolacím súdom čo i len v reakcii na odvolanie prokurátora, ktoré mu bolo zaslané na vyjadrenie alebo priamo vo svojom prednese na verejnom zasadnutí krajského súdu o opravnom prostriedku prokurátora.

39. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08). Z toho vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľa nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol uplatniť v napadnutom konaní, pričom podľa platného právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne rozhodnúť iný orgán verejnej moci. Preto, ak takáto situácia nastane, treba podľa názoru ústavného súdu ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa takejto námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 284/08).

40. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom nepreukázal (ani netvrdí), že by v priebehu konania pred okresným súdom a krajským súdom uplatnil argumentáciu, ktorú naopak prezentoval v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd nedisponuje právomocou rozhodnúť o týchto jeho námietkach, čo opäť zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 97/2018 a jeho rozsudkom zo 4. decembra 2018

41. Námietky sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 To 97/2018-4071 zo 4. decembra 2018 spočívali v tom, že krajský súd mu, podľa jeho názoru, neprípustne uložil ochranný dohľad podľa ustanovenia § 78 ods. 1 Trestného zákona, ktorý nebol účinným v čase spáchania skutku.

42. Aj v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd pristúpil k zisťovaniu, či sa sťažovateľ nemohol nápravy opísaného zásahu do ním označených základných práv domáhať v konaní pred iným všeobecným súdom.

43. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

44. Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1...

b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

45. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

46. Podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

47. Z uvedených ustanovení Trestného poriadku upravujúcich dovolanie vyplýva, že proti rozhodnutiu krajského súdu mal sťažovateľ možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie (samozrejme v rozsahu obmedzenia vyplývajúceho z ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku, ktoré sa na sťažovateľa vzťahovalo). Z ústavnej sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva (a zisťovanie ústavného súdu to potvrdilo), že by tak urobil, a teda nevyužil možnosť domáhať sa ochrany svojich základných práv v konaní pred všeobecným (dovolacím) súdom, ktorého právomoc konať v takomto prípade predchádza kompetencii ústavného súdu. Uvedená okolnosť bráni ústavnému súdu o podanej ústavnej sťažnosti v tejto jej časti proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 To 97/2018 zo 4. decembra 2018 konať a rozhodnúť.

48. Ústavný súd opätovne pripomína, že podľa jeho doterajšej judikatúry princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu – fyzickú aj právnickú. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí si uplatniť ochranu základných práv a slobôd na orgáne verejnej moci, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, III. ÚS 250/08, I. ÚS 410/2011).

49. Ak tak sťažovateľ neurobil, nesplnil požiadavku vyjadrenú v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, čo robí z jeho ústavnej sťažnosti v tejto časti sťažnosť neprípustnú a zároveň takú, ktorú ústavný súd nemá právomoc prerokovať (§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde), a to sú dôvody pre jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) a d) zákona o ústavnom súde.

50. Pre úplnosť je potrebné poznamenať, že o tom, či dovolanie je alebo nie je prípustné a či je alebo nie je v danej trestnej veci naplnený ten-ktorý dovolací dôvod, je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodnúť iba najvyšší (dovolací) súd, avšak na základe argumentácie sťažovateľa tak, ako ju formuloval a predstrel v aktuálnej sťažnosti, neostávalo ústavnému súdu iné, iba odkázať ho na zmienený postup podľa ustanovení Trestného poriadku (pozri napr. III. ÚS 243/2018).

51. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v jej petite, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

52. K žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd uvádza, že takejto žiadosti vyhovie, ak to odôvodňujú osobné, majetkové a zárobkové pomery žiadateľa a ak nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nárokov na ochranu ústavnosti. Ústavný súd v tomto prípade upustil od rozhodovania o tejto žiadosti z dôvodov procesnej ekonomie, pretože ani prípadné odstránenie uvedeného nedostatku by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, než je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2019